

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2293

av Carina Ohlsson (S)

Skyddade personuppgifter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn för att ta fram gemensamma riktlinjer, samsyn, automatisk sekretessförnyelse och överklaganderätt och att göra myndigheternas ansvar tydligare i fråga om skyddade personuppgifter.

Motivering

För många som lyckats lämna en våldsam partner är skyddade personuppgifter enförutsättning för att slippa hot och förföljelse från exet. Tyvärr utgör bristande rutiner hos berörda myndigheter och svårigheter att förlänga sin sekretessmarkering en tung börda för den som redan brottas med att återta makten över sitt liv. Dessutom tillkommer mycket administration i kontakt med alla de aktörer, privata som offentliga, som hanterar personuppgifter.

”Det är ett oerhört tungt arbete för den enskilda kvinnan att kontakta varje enskilt bolag, till exempel elleverantör, försäkringsbolag och mobiloperatör, gällande de skyddade uppgifterna. Det borde finnas en smidigare hantering”, menar till exempel en kvinnojour.

Andra kvinnojourer berättar att de största svårigheterna är att förlänga sekretessmarkeringen efter det första året.

”Då vill man ha in bevis på att en hotbild fortfarande föreligger, det vill säga att man varit utsatt för hot eller våld nyligen. Ofta är anledningen att man inte blivit utsatt för upprepat våld och hot att sekretessmarkeringen fungerar, och personen som är ett hot inte vet var man finns”, menar de.

Förnyelseprocessen kan upplevas som ett ifrågasättande från ett samhälle vars skydd man är helt beroende av för att kunna bygga upp sig själv och sitt liv efter ett våld som ofta pågått i årtal.

Därför borde beslut om sekretessmarkering förnyas automatiskt, tills den det berör inte upplever att skyddet behövs. Med tanke på vilka oerhörda svårigheter skyddade personuppgifter medför i vardagen, ser vi ingen risk att möjligheten skulle missbrukas. Om automatisk förnyelse av någon anledning inte går att genomföra, bör beslutet gälla längre än ett år och utgå från den sökandes upplevda behov snarare än om nya hot har ägt rum.

Kvinnojourer vittnar också om att rutiner kring hantering av skyddade personuppgifter saknas på många myndigheter. Finns det rutiner är ofta kunskapen om dem låg bland personalen och de efterföljs därför inte alltid.

”Det är sagt att myndigheter bör ha rutiner kring personer med skyddade uppgifter, men idag är det upp till varje myndighet att skapa och upprätthålla dessa. Det borde istället finnas specifika regler för samtliga myndigheter kring hantering av skyddade personuppgifter och en skyldighet att hålla den kunskapen levande”, anser en kvinnojour.

Bland de största problemen idag är att den som utsatts för hot och våld och fått skyddade personuppgifter tvingas ta ett allt för stort ansvar för sitt eget skydd.

”Det är näst intill ett omöjligt uppdrag att se till att ens egen identitet inte röjs. Ofta får vi och skyddspersonen utbilda professionella i hur de ska agera eftersom de inte vet”, berättar en brottsoffer- och kvinnojour.

Att själv behöva hålla reda på hur ens sekretessmarkering hanteras på olika myndigheter och av olika företag är inte acceptabelt.

Bristerna har setts över hos myndigheterna när det gäller skyddade personuppgifter, det är nu viktigt att åtgärder vidtas rörande:

- En ökad samsyn bland myndigheterna med krav på skriftliga rutiner gällande hantering av skyddade personuppgifter.
- Riktlinjer som innefattar alla som hanterar personuppgifter, även företag.
- Att beslut om sekretessmarkering ska förnyas per automatik och utgå från den utsattas upplevda behov, samt att avslag ska kunna överklagas.
- Att administrationsbördan lyfts från den som är i behov av skydd.